

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Velika morska želva.

Kako krasno in čarobno, kako tajno in veličastno je morje, ako gledaš na njegovo mirno in sijajno gladino, a to samó takrat, kadar je morje mirno.

Nu, vedeti morate, otroci ljubi, da morsko površje vedno tako lepó in mirno.

Pride čas, da se nebo prevleče s črno-sivimi oblaki, da strele švigajo na vse strani, da grom pretresa zrak in silni vihar vznemirja morje ter vzdiguje silne va-

love v visočino, gorjé si ga tedaj ladijam in pomorščakom, če jih tak vihar za-teče na morji. Morje je ob takej nevihti razburjeno do dna. — Oj, da bi vi mogli tedaj pogledati v neizmerno morsko globočino, kaj bi vi vse videli tam!

In res, v morji najdeš goré in doline ravno takó kakor na suhem. Ali te gore in doline so večkrat mnogo večje nego li one na suhej zemlji. V morji so različne morske rastline, ki pokrivajo dno morja in so v hrano raznim živalim, velikim in majhenim. Dà, bogato in obilo je morje na številu živalij, ki jih krije v svojej globočini. V morji so sesavci, razna golazen, dvoživke, ribe, želve, raki, mehkužci, školjke, polipi, iglokožci itd. V morji je tû in tam mnogo več živalij nego na kopnem, ker je morje mnogo večje nego li suha zemlja, pa se živali v morji tudi laže razvijajo in kretajo, ker lahko plavajo sèm in tjà, kakor jih je volja, a na suhej zemlji živé samó na površji druga pri drugej.

Od teh brezbrojnih morskih živalij imate danes jedno tukaj na podobi. To je velikanska morska želva, ki živi po vseh toplih morjih, a večasih se zgubi tudi v srednje morje in viharji jo zanesó celó na francoske in angležke bregove. Ta velikanska želva je preko 2 metra dolga in do 400 kilogramov težka, kakor kak velik vol. Žival je tako močna, da nese po več ljudij, in hrbtna črepina je tako debela in trdna, da je tudi težko obložen voz ne more zdrobiti. Na nogah ima plavute, zatorej se obnaša kakor prava vodna žival. Z dolgimi prednjimi nogami prav hitro vesla in se zna tudi prav spretno potapljati. Gorenja čeljust je kljukasto zavita, zatorej so usta od strani nekoliko kljunu ujedne ptice podobna.

Pri vsej velikosti je morska želva vendar jako miroljubna žival. V velikih čredah se pase na pomorskih travnikih, časih pa tudi plava v velike reke in muli travo ob bregovih.

V morji ta želva nima nobenega sovražnika, a na suhem je v vednej nevarnosti pred ljudmi. Suhej zemlji se bliža samo takrat, kadar je treba jajca nesti. Približa se nizkim peščenim otokom, katerim se morajo zaradi nevarnosti izogibati vse ladije, skobacá se po noči na suho in poiskavši si primeren kraj, začne takój kopati jamo, v katero iznese jajca. Ko je svoj posel zvršila in jamo zopet zakrila, napotí se zopet nazaj proti morji. A žival, bodi-si še tako previdna, naposled je vendar prevarjena. Človek, ki jo je skrivaje opazoval, plane na njo ter jo pobije s kolom, ali pa, če ni časa za to, prevrne jo z drogom na hrbet, ker vé, da si v tem položaji ne more pomagati. Še pred solnčnim vzhodom poišče kraj, kjer mu moker pesek pové, da so jajca zakopana ter jih pobere. Morska želva iznese do 200 po 5 do 7 centimetrov debelih in jako ukusnih jajec. Po dnevi poišče človek prevrnjeno žival, ubije jo in razčetrta. Žival se drugače ne more braniti, kakor da jezno piha in z zadnjima nogama meče pesek na svoje neprijatelje, za kar se pa ti malo ali celó nič ne brigajo. Ubitej želvi odkrhnejo prsni črep, odrežejo jej glavo in noge ter jo tako postavijo na žrjavico, da se peče in cvrè v lastnej skledi.

Želvino meso jedó presno in nasoljeno. Vzlasti je na glasu juha kot posebno krepilna hrana.

—é.

Veverka.

V gozdu tajen slišim šum,
Hitro se vzbudi mi sum:
Veverka je — zdaj pogum!

Srečen in nesrečen lov!
Vender grem vesel domóv,
Da pripravim stan jej nov.

Skočim kakor blisk za njó;
Ona zleze na drevó,
Pónjo sežem jaz z rokó.

Pótoma jo téšim res,
Da jej prost domá bo ples,
Dražim jo pa tudi vmes:

Komaj vjamem jo za rep,
V prsta me ugrizne sklep,
Jaz pa jo potisnem v žep.

Gibka, urna si dovòlj,
Saj te rep in meh je zgòlj,
Jaz pa uren sem še bòlj. —

A. Medved.

